

Studietur for melkebønder

Rapport fra studietur til Trøndelag

10.-12 oktober 2017

Innhold

Ole Otterstad	4
Eivind Kvakland	6
Kristin og Ola Lund	7
Ola Bjørkøy	9
Åge Breiset	10
Miniseminar Husfrua	11
Samdrift: Steinar Klev og Stig Fossum	12
Ingrid og Ottar Melhus	13
Lise og Per Magnus Verdal	16
Andre ting	18
Program:	19
Deltakerliste studietur	21

Foto: alle bilder er tatt av Fylkesmannen i Nordland

10. oktober

Vi ble hentet på Værnes av Per Olav Skjølberg fra Norsk landbruksrådgivning Trøndelag. Han var med oss på hele turen. Guidet, fortalte og kom med informasjon og gode råd under det meste av bussturen.

Utgangspunktet:

Når er det riktig å bruke gammeldriftsbygning?

1. driftsbygningen må være godt vedlikeholdt
2. det må være plass nok rundt fjøset til utvidelsen, og til en eventuell videre utbygging. Hvis offentlige veier eller nabogrenser gjør at det vil være vanskelig å utvide mer – at man bygger seg fast, så bør man heller se på mulighetene for å bygge helt nytt. Pass på å tenk neste byggetrinn, det bør ikke være driftsbygningen, men eieren som bestemmer om det skal utvides mer.

I tillegg må det være tilgjengelige beitearealer i nær tilknytning til fjøset hvis man skal sette inn melkerobot.

Trekkers liggebåser er kostnads- og arealeffektiv måte å bygge på. Ulempe: aldri nok spiseplass til alle dyrene samtidig.

Torekker med liggebåser: spiseplass til alle kyrne, dyrere, men kan bli mindre kostander til fôringsanlegg.

Viktig å tenke på ved ombygging:

- Logistikk er veldig viktig å tenke på ved ombygging. Fjøset skal fungere godt i den daglige bruken.
- Lurt å kunne føre kviger, melkekyr og sinkyr på egne fôrbrett. Mener dette er viktig og ikke bør prioriteres bort.
- Tips til de som skal handle brukt melkestall: Ikke kjøp den eldste, da kan det bli problemer med å få tak i deler. Det er mange gode brukte melkestaller å få kjøpt til en ganske lav pris.

Ole Otterstad

Skaun kommune

Ole overtok gården fra foreldrene da han var 19 år, rett etter at han var ferdig på landbruksskolen. Han er nå 35.

Gården er bygget ut i tre trinn. Siste utbyggingen skjedde i 2012-2013. De flyttet inn i januar 2013. Utbyggingen gikk raskt, de startet 2. august med å grave tomte.

På siste utbygging ble det bygget på et tilbygg som i dag rommer melkekyrner. Det er tre rekker med liggebåser. Rekrutteringsavdelinga er i den gamle delen av fjøset.

Fjøssystemer har levert alt av innendørsmekanisering. Det er en lokal entreprenør som har støpt kjeller og som har satt opp takkonstruksjon. Det er full kjeller under hele utbygget. Veggene er av betongelementer som er levert av et firma fra Snåsa.

Fjøset har 65 liggebåser. Egen sinkuavdeling i enden av fjøset, den er fleksibel og kan være fra 5-12 liggebåser.

Sommeren 2014 gjorde han om gammelfjøset, satte inn ny spalteplank og ny innredning.

Han selger alt av oksekalver.

Kvote er på 350 000 liter, av dette leier han 70 000 liter.

Det er god arrondering på arealene, og god jord, leirjord og siltjord. Han eier drøyt 200 dekar og leier drøyt 300 dekar. Litt korn (ca 50 dekar), resten gras: eng og beite. Melkekyrner går inn og ut om sommeren, hoveddelen av fôret får de inne. Men han bruker en del raigras som beite.

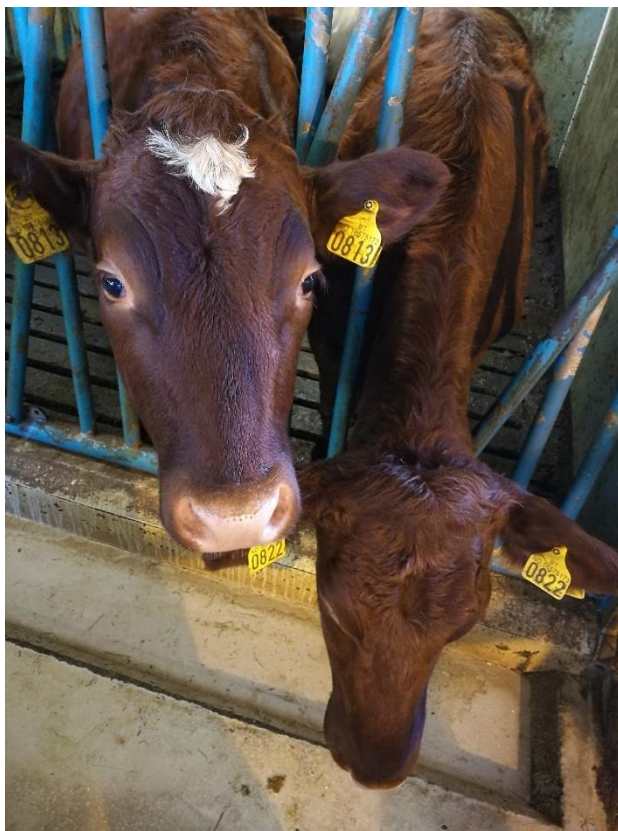
Alt av gras presses i rundballer, han har ikke siloer.

Ombyggingen og utbyggingen ble på 5,1 mill kr. Det inkluderer både påbygget og ombyggingen av gammelfjøset.

Størrelse: 36*16 meter, 580 m², + gammelfjøset på 270 m².

Løsningen fungerer godt. Han skal orden egen kalvebinge til småkalvene og tenker på å lage ny/ utvide sykebingen.

Når han har kyr som behandles med antibiotika har han valgt å IKKE bruke melkeroboten. Han har tatt vare på noe av det gamle melkeanlegget og melker på spann. Han er redd for å få penicillinmelk på tanken.

jurbetennelser.

I dag bruker han en Orkel fôrutlegger, vurderer minilaster når den er utslitt (den er gammel).

Det er åpning mellom gammel og ny kjeller. Tomta til fjøset ligger i helling, derfor praktisk med kjeller under isteden for gjødseltank.

- Lely melkerobot.
- Lely skraperobot

Da han bygde om hadde han 26 melkekyr. Det var bare en av disse som ikke fungerte i roboten og måtte slaktes.

I dag 42 årskyr (ca). Ytelsen per ku har økt fra ca 6500 liter til 9000-9500 liter. Litt økt forbruk av kraftfôr etter at det ble løsdrift og robot. Da han hadde bås fjøs gav han kraftfôr tre ganger per dag. Har kalving hele året.

Melke kvaliteten: litt økning i celletall med det samme at melkeroboten ble tatt i bruk, men det har gått noe ned igjen. Det er færre

Hvis han skulle valgt på nytt: ville ha bygget frittstående bygg, ikke bygd på gammelfjøset.

Eivind Kvakland

Orkanger kommune

Eivind tok over gården i 1984. Han melket i båsfjøs i 30 år. Kvote på 120 tonn, 20 kyr.

Et påbygg som ble satt opp på 70 tallet ble revet i forbindelse med ombyggingen.

Han gikk rett fra båsfjøs til melkerobot.

Fjøset har nå 45 liggebåser og egen ungdyravdeling. Driftsplanen var på 300 tonn og kostnadsoverslaget for ombyggingen var på 5,6 mill kr. Det stemte ganske bra. Tilskudd fra IN på 900 000 kr (Det er max i sør-Trøndelag).

Han gjorde grunnarbeidet selv (kjøpte gravemaskin) og hadde selv byggeledelsen.

På betongarbeidet varierte anbudene fra 1,2 til 1,8 mill kr. NLR laget anbudsbeskrivelse som ble sendt til flere entreprenører. Fire stykker leverte inn tilbud.

Brukke lokal snekker på timesbasis. Det er en Overhallafjøs, betalte ca 500 000 for betongelementene. Utbygget er 21,5 meter langt. Takstolene er 22 meter.

Flyttet inn i fjøset i 15. januar 2016. Han har nå 33 kyr som melker. Alle oksene fores opp.

Om sommeren går kyrne fritt ut og inn. Har beite rett utenfor fjøset, tre ulike skifter.

Lely robot, lik pris på DeLaval og Lely, valgte Lely: mange av naboene har samme merket. Aktivitetsmåler og måling av drøvtyggingen på alle melkekyr. Fjøssystemer har levert innredningen. Kraftfôr gis i melkeroboten og i egen kraftfôrstell.

Celletallet er en større utfordring enn tidligere, økt frekvens på melkingen gjør at celletallet går ned. Bakterietallet har gått ned etter utbyggingen. Det er mindre jurbetennelser enn tidligere.

Når det gjelder sinkyr kan han skille de av nederst i fjøset, det er på vinteren. På sommeren er sinkyrne ute.

Har investert i Lely skraperobot.

Har ikke angret en dag på ombyggingen! Det er like mye arbeid, men man er mye friere til når arbeidet må gjøres. Avdrått økte med 2000 liter per ku første året med melkerobot. Nå skal han leie en nabokvote på 90 000 liter.

Omvisning, middag og overnatting Bårdshaug Herregård

Onsdag 5. april

Kristin og Ola Lund

Meldal kommune

Utgangspunkt: båsfjøs fra 1972. 75 000 liter i kvote, 13 årskyr. De overtok fra faren hans i 2010. Planen da var å drive i 5 år med fjøset slik det var. Betongdekket var dårlig, det var ikke ribodekke, men lignende med dårlig overdekking og for dårlig betong. Det gjorde at armeringen var begynt å ruste. Dragerne og stolpene var i god stand, men holdet til ristene var dårlig. Selve fjøset var bra, godt vedlikeholdt.

De ville fortsette å bruke tårnsiloene.

NLR ble kontaktet, mange ulike tegninger, ulike versjoner.

De ville ha kjeller og fjøset skulle passe i terrenget.

Det var en lang jobb å få alt til å gå opp i forhold til jord og kvote. De ville ikke kjøre langt for å høste for. Den jorda som ligger lengst unna fjøset er 4 km unn. Svigerforeldrene han skal slutte fra nyttår. De har overtatt deres buskap.

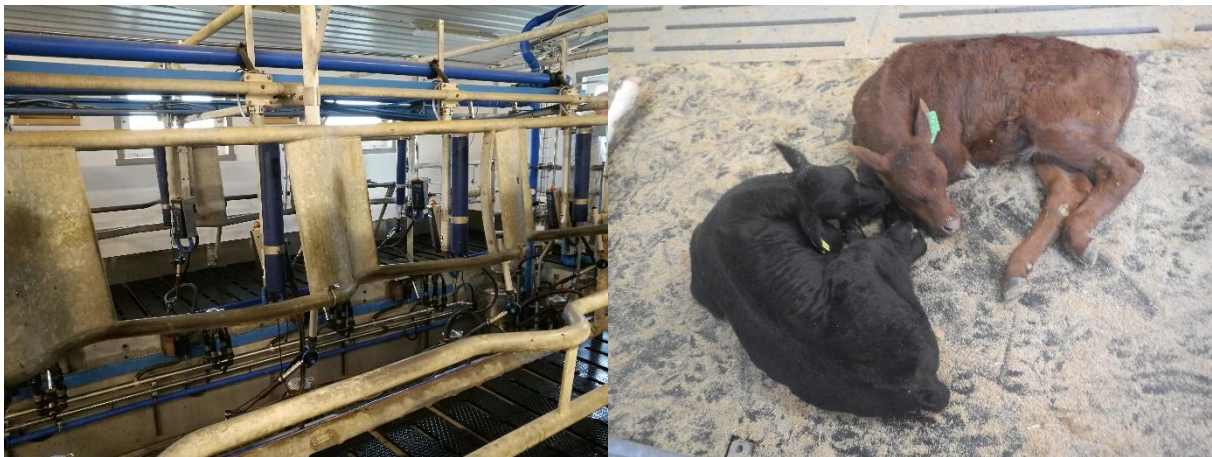
Gården ahr vært med i felleseter i over 30 år. Der er dyrene 3 mnd hver sommer.

Ny fjøset – påbygget har melkestall og ikke melkerobot. Planene er at de skal ha stall i 10 år. De skal betale ned investeringen mens de driver. Så skal de investere i robot etter 10 år.

Kostnadsoverslaget var på 4,6 mill. kr. Til nå er kostandene kommet opp i 3,8 mill. kr. I tillegg er det mye egeninnsats. De regner med at kostnadene til komme på ca 4 mill kr uten egeninnsatsen. De har fått 900 000 kr i tilskudd fra IN. De har leid inn snekker til arbeidet. Leverandør av fjøset: Møretre elementfjøs. Alt innvendig er gjort selv med hjelp av lokal snekker. Har bruk lokal elektriker og lokal rørlegger til arbeidet.

Melkestallen er DeLaval – servicemannen bor nært. De har kjøpt brukt melkestall. den kostet 80 000 kr med en kraftforautomat inkludert.

Fire rekker med liggebåser i nydelen. Forbrettet fra gammelfjøset er forlenget over i nydelen av fjøset. Gammeldelen av fjøset er bygd ut i bredden med en rekke med liggebåser. Ungdyrene er på den ene siden av forbrettet.

Det er fôrutlegger i fjøset; Orkel. Fôret legges i silo og i rundballer.

Fjøset ble flyttet inn i 2. oktober i år, da kom dyrene ned fra fellesetra. Det var 40 kyr og kviger + kalver. De skal ikke fôre opp alt av okser selv, det har de ikke plass til. De prioriterer melkeproduksjon, både på arealene og i fjøset.

Dyrene skal fortsatt på fellesetre om sommeren, fjøset skal være tomt. Fra neste år skal de være med i fellesetra som svigerforeldrene hans har vært deltakere i. der er det åtte deltakere.

Kalving: egen besetning kalver om høsten, den kjøpte besetningen har kalving over nyttår.

Tips: lurt å bruke lang tid på prosessen. Forandringer etter at kontrakten er skrevet er dyrt.

Ola Bjørkøy

Å i Meldal kommune

Før var det 9 hentepunkter på melk i bygda, nå er det bare dette igjen.

En av grunnene til utbyggingen var at det ble ledig jord i bygda.

Han driver samdrift med «sovende medlem». 268 000 liter i kvote.

Han har melkestall med 5 organ, ikke robot. Melking av 34 kyr tar under en time. Avdrått er på ca 8500 kr per ku. Sønnen går på Skjetlein vg skole, han ønsker å sette inn robot når han skal overta gården.

Utgangspunktet var en båsfjøs på 10 meter bredde og ca 40 meters lengde med 28 kubåser fra 1972. Han ønsket å bygge om til løsdrift og begynte planleggingen i 2005. I 2008 gikk han signal fra en nabo om at han ønsket å delta i samdrift.

Fjøset ble bygd på med 7 meters bredde. Mønet ble flyttet. Forbrettet ble flyttet litt. Det er 39 liggebåser i fjøset. Kyr på den ene siden av forbrettet, ungdyr på den andre.

Beitet er i bakker rundt gården, det har derfor kanskje vært greit med melkestall og ikke melkerobot. Kyrne beiter i 4 mnd. Han har nettopp satt inn melkekyrne.

Han selger alle oksekalvene og forer opp alle kvigene.

I 2006 var kostnadsoverslaget 2,7 mill kr. Byggekostnadene ble på 2,71 mill kroner + egeninnsats på knapt 1 mill kroner. Det var betongarbeidet som ble vesentlig dyrere enn planlagt, spesielt spalteplanken ble dyrere enn budsjettet.

Alt over betongen er gjort selv. Tømmeret er hugget i egen skog og saget. Det ble litt forsinkelser på høsten, men det gikk bra.

I etterkant har de investert i føringsanlegg, mikser, båndforing – avdråttene gikk da opp med 1000 kg i gjennomsnitt per ku. Det skyldes bedre styring på foringen. Investeringen i føringsanlegget har kostet nesten en mill kr. Forutleggeren kan startes manuelt, på pc eller vha app på mobilen. Den kan programmeres til å starte på et gitt tidspunkt.

Alt foret legges i rundballer, han har kuttet ut siloen.

Han har nettopp lagt matter på spalteplanken, betongen var glatt. Han ser av kyrne beveger seg hel annerledes etter dat gummimattene kom på plass.

- Lunsj i Å-stua

Åge Breiset

Malvik kommune

Utbyggingen har skjedd i flere trinn.

Opprinnelig fjøsbygning er fra starten av 1930 tallet.

- I 1990 ble det bygd nye siloer.
- I 1991 ble gjødselkjelleren bygd ut
- I 1993 ble det bygd om til lausdrift og satt inn melkestall
- I 2003 ble det bygd på ca 110 m³
- I 2014 ble det satt inn Robot i fjøset. Den siste ombyggingen ble total på ca 1, 7 mill kr inkludert kostnadene til Robot. Han ønsket en robot som tok mest mulig plass.

Fjøset har i dag 35 liggebåser og 36 spiseplasser

Kvoten er på 277 000 liter

Fjøret legges i silo og i rundballer. To tårnsiloer på 280 m³ hver med fylltømmer i begge to. ca 600 rundballer.

Fjøset er bygt på i bredden. Mønet er flyttet. Han melket på den ene siden av bås fjøset mens han bygget om. Taket ble hevet da han bygde om til løsdrift med ca 40 cm.

Avdråttene økt med ca 1000 liter fra ca 7800 til ca 8900 liter.

Fôret fordeles ut med en fôrutlegger -takutlegger. Den er original fra -74. Levert av Reime. Fungerer bra fortsatt.

Kunne vært endret:

- Kunne ønsket seg noe mer plass. Det er for trangt mellom liggebåsrekkene. Det er trangt på fôrplassen. Det er ikke plass til bakport på fôrautomaten

De har kalvingen fordelt over hele året. Beitet er rundt fjøset og kyrne kan gå ute i hele beitesesongen. Alle oksene fôres opp.

Miniseminar Husfrua

"Fra fjøsdrøm til drømmefjøs – moderate og kostnadseffektive utbygginger for mjølke- og kjøttproduksjon på storfe"

- Jan Arne Åsjord Innovasjon Norge Nordland
- Per Olav Skjølberg, NLR
- Ivar Vatn, NLR

Vi overnattet på Husfrua og på Jægtvolden Fjordhotell. Felles middag på Husfrua, nydelig mat!

Torsdag 6. april

Samdrift: Steinar Klev og Stig Fossum

Steinar Klev er den som eier fjøset og som står for byggingen. Han leier ut fjøset til samdrifta. Da vi kom på besøk var Steinar Klev bortreist og det var Stig Fossum som viste oss rundt, orienterte og svarte på spørsmål.

Bygde ut med melkestall i 2011. Har satt inn robot i 2017. De bygger nå om den gamle fjøset til ungdyr. Akkurat nå. Holder på med å løfte himmlingen med ca 90 m. I tillegg setter de bygg oppå gjødselkjelleren som står i forlengelsen av fjøset.

Det er Felleskjøpet som har tegnet ombyggingen/påbyggingen. NLR har bistått i søknadsprosessen og de (NLR) har også byggeledelsen.

Utgangspunktet ved oppstart av samdriften: Stig – 12 melkekyr, Steinar 25 melkekyr. Flyttet sammen i Steinar sin påbygde fjøs i juni 2012. De hadde 220 tonn kvote i starten. Det er utvidet til 360 tonn. De har kjøpt noe kvote hver i tillegg til at samdrifta leier noe kvote. Planene er at de skal litt til opp i kvote.

De startet i samdriften med en brukt melkestall – tandemstall. Robot er satt inn i sommer, den ble tatt i bruk i juni. De tenkte robot da melkestallen ble plassert. De har DeLaVal robot. Den er de godt fornøyd med. Alle kyrne har tilpasset seg, og det har gått greit å melke alle i roboten. I gjennomsnitt blir alle kyrne melket 2,3 ganger i døgnet. Bakterietallet har gått ned, det samme har celletallet. Kyr som får behandling med antibiotika melkes i spann, ikke i roboten. Etter kalving melkes kyrne 4 mål i spann før de får gå i roboten. Roboten vaskes en gang per dag. De har celletallsmåler på roboten.

Den siste ombyggingen /påbyggingen er kostnadsberegnet til 4,5 mill kr inkludert robot.

Det må måkkes og strøs oftere i liggebåsene for å holde kyrne reine. Klauver skjøres to ganger i året. De leier inn klauvskjærer.

Alle oksene fores opp. I oksestakkene er det liggebåser til oksene. Det fungerer veldig godt. Oksene er reine og det er lite jobb med det. Oksene flyttes mot inngangen etter hvert som de blir endre. De slaktes rundt 300 kg. De vasker og strør når de flytter stakke for dyrene, ellers er de ikke oppe i stakkene; skraper ikke, strør ikke. Alle oksene skal inn i den delen som bygges om. De skal ha liggebåser til oksene der også.

Når ombyggingene er ferdig skal de også ha fått egen sinkuavdeling og plass for kviger som skal insemineres.

Det er kjeller under noe av fjøset, i tillegg har de gjødselkum.

Alt for legges i rundballer. De bruker minilaster til å kjøre ut foret. Planene framover er å få fullfôrvogn. De forer med 5 rundballer per dag.

Når utbyggingen er ferdig skal alle dyrene være i samdriftsfjøset. Samdrifta betaler alle kostnadene. Overskudd betales ut på bakgrunn av antall timer den enkelte jobber. Samdriftsavtalen er på 20 år. Alt areal drives av samdrifta. Alt arealet er samlet og de har 550 dekar + beite. Kyrne beiter rundt fjøset. De kommer inn for å drikke og få kraftfor. Melkekyrne fores også inne i beitesesongen. Ungdyra er på beite lenger unna samdriftsfjøset.

De har kalving spredt over hele året.

Ingrid og Ottar Melhus

Inderøy kommune

Ombyggingen var ferdig i 2014.

De tok over et båsfjøs som var i god stand, renoveret i 1978. Men med tre små barn var det et ønske om ikke å være så bundet av klokka. De ønsket større fleksibilitet og fleksibel tid i fjøset. De valgte derfor å bygge ut med Robot.

Da de overtok var det 28 melkekyr med fullt påsett. De har nå 56 liggebåser og fører opp ca halvparten av oksekalvene. Liggearealavdelingen er ny, det samme er melkerom og tankrom.

De er veldig fornøyd med denne løsningen.

Påbygget ble gjort i tilknytning til det gamle fjøset. Det viste seg da de begynte med arbeidet at deler av det gamle gulvet var så dårlig av det måtte rives. Det medførte en økt kostnad og mye mer arbeid en planlagt.

De overtok 01.01.13, 23.12.13 fikk de innvilget tilskudd fra IN. 01.04.14 startet de støypingen. Den 08.10. melket de første ku i roboten. Februar 2015 var alt ferdig i melkedelen av fjøset. Til jul 15 var også kalveavdelingen ferdig.

De var heldig med været og hadde mange gode hjelpere som stilte opp på dugnad.

De har kjeller under hele fjøset. I tillegg har de en kum som det kjøres til etter jul.

Det var mye arbeid under utbyggingen, men de angrer ikke på at de valgte å gjøre det. Dette var den best løsningen for dem.

Kvoten på gården er ca 316 000 liter. Det er dyrt å kjøpe mer kvote. Kapasiteten for fjøset er ca 400 000 liter. De selger ca ½ parten av oksekalvene, de har planer om at alle skal fores opp, de trenger noen ekstra stakker + at kalvene må raskere opp i vekt.

Foret blir fordelt med minilaster. De har bar rundballer

Ombyggingen ble gjort samtidig som dyrene sto på bås i fjøset og produksjonen ble holdt.

De er fornøyd med resultatet. Flexibiliteten de ønsker er oppnådd. Fjøset tar mindre tid enn før. De bruker mer tid på flytting og rullering av dyr enn tidligere, men det daglige fjøsstellet tar mindre tid enn før selv om produksjonen er høyere.

Nybygg ble vurdert, men det ble skrinlagt pga plass på tunet.

Kostander: med en gammel fjøs kom det opp flere uforutsette kostander, hos dem gjaldt det spesielt gjødselkjelleren. Grunnarbeidet ble billigere enn budsjettet, de hadde en lokal entreprenør med ansvarsrett. Mye egeninnsats! De var med selv hele tiden. Faren hennes har gjort det meste av utarbeidet + alt av våronn og slåttonn i byggeperioden. Tips: vær realistiske på kostnadene.

Ivar Vatn fra NLR var byggeleder, det var veldig nyttig, både i forhold til anbud og pga at det ble en konflikt med snekkerfirma.

Har sist sommer investert i Lely skraprobot – den er mindre og smidigere enn DeLaVal sin skraprobot. Kostet ca 120 000 kr. De skraper selv liggebåsene hver morgen.

Celletall og bakterietall gikk ned etter at de satte inn robot. De har erfart at bakterietallet henger nøye sammen med renholdet i liggebåsene. Sjelden reinhold gjør at bakterietallet går opp med en gang. I båsfjøset hadde de problemer med celletallet. Det er lite jurbetennelser i dag. De er veldig fornøyde med roboten, den ble kjøpt ny. De har aktivitetmålere som brukes når kyrne nærmer seg brunst.

De klipper jurene når kyrne kalver.

Det er fri kutrafikk i fjørst. De ville ikke valgt å ha det styrt. Det er kraftforet som styrer bevegelsene i fjøset.

Avdrått: rundt 8000 liter, de hadde i utgangspunktet rundt 6000 liter. Denne økningen har de fått uten noen ekstra tiltak.

Ingrid har åpnet gårdsbutikk på gården i april, «Galkramp» i den tidligere korntørka på gården. Der selges landbruksutstyr fra Grene. Ingrid har fra tidligere erfaring fra en traktor- og utstyrsbutikk i Verdal. Hun har sagt opp denne jobben. Nå har begge arbeidsplassen sin på gården, noe som var hovedmålet med butikketableringen. Ottar har hovedansvar for fjøset og Ingrid for butikken.

Lise og Per Magnus Verdal

Inderøy kommune

Husfrua: har helårsåpent, dagåpent i juni-august. Har stengt i jula. De har to ansatte og leier inn ekstrahjelp på sommeren. Om sommeren har de folk hele tiden. Resten av året er det mye selskaper og mindre seminarer.

Det er 6 rom i husfrua + tre småhus. De skulle gjerne hatt 10-20 ekstra rom.

Det var mye egeninnsats på restaureringa av Husfrua. I oktober 2008 be huset hentet. Restaureringa var ferdig i juni 2009.

Huset har vær i stekta til Per Magnus, på morsida. Det er derfor ekstra artig å ta vare på det. Men de visste ikke helt hva de gikk til, hverken i forhold til flytting og restaurering eller i forhold til starte med gårdshotell.

Fjøset:

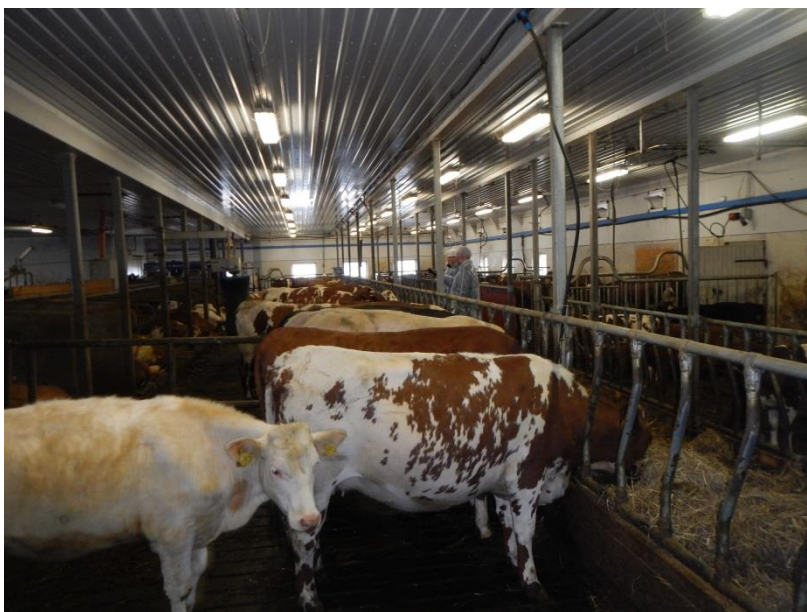
De tok over gården i 2006. Den nyeste delen av fjøset var fra 1969. Utgangspunktet var en båsfjøs med 20 båsplasser, ungdyrplasser + slaktegrisbinger.

I 2010 fordoblet de kvoten og forlenget båsprekka til 30 båsplasser.

Utgangspunkt for at det ble ombygging/påbygging og ikke nybygg:

- Ønsket å bevare gårdstunet
- Ville ta vare på fjøset

De reiset rundt og så på flere ulike fjøs før de tok valget. De fikk laget flere ulike tegninger og valgte tilslutt Felleskjøpet.

Før utbyggingen/ombyggingen tok fjøsstellet 7 timer per dag.

Gjødselkjelleren er beholdt som tidligere. Den var i bra stand (ble kontrollert først, før valget ble tatt) Tårnsiloen ble fjernet.

I 2011 ble det bygget kalveavdeling.

Gjødsel i tre kanaler, flytrenner med terskel. Kanalen hos kalvene fungerer ikke så bra, det er for tørt selv om vannet fra roboten går inn i kanalen.

De har slangeutstyr for gjødselhåndteringen.

Utbyggingen skjedde fra 2012- høsten 2013. De bestemte seg for Robot underveis i prosessen. En av grunnene til det var at «husfrua» krevde at man måtte servere mat på samme tidspunktet som melkingen foregikk.

Taket er hevet ca 1 meter. Låven brukes til lager og til tre HH kraftforsiloer, vedlager og lette redskaper. De kjører inn på låven med minilaster.

Kalverommet er der hvor låven var før.

De har 330 000 liter i melkekvote. 55 liggebåser og per nå 48 melkekyr. Alle oksekalvene selges fortløpende.

Avdrått er på ca 8000 liter, den stiger. I starten var det litt problemer med jurhelse og noen problemer med klauvene. Dette er nå i orden.

De har valgt ikke å ha skraprobot. De brukes skrapingen som en del av brunstoppfølgingen.

De har aktivitetsmålere på alle kyrne.

Beite: Starter i mai, kyrne går ute til høsten og så forer de med grovfor inne i tillegg. De dyrker mye raigras og hundegras som brukes til beite. Kyrne kalver over hele året. Sinkuavdelingen brukes ikke i beitesesongen.

Oppfølging av TINE rådgiver som logger seg på hver tredje uke.

Type Robot: DeLaval – dette ble valgt fordi det er det de fleste på Inderøya hadde. Roboten ble kjøpt brukt, tre år gammel fra Tyskland, kjøpt privat hos egen formidler. Den kostet 800 000 kr ferdig oppgradert og installert. De har makspris på serviceavtalen. Det er mindre sykdom enn tidligere. Det er tre år siden roboten ble installert og på den tiden har de kun hatt en akutt mastitt. Kyr som går på penicillin melkes ikke manuelt.

Ellers: må klippe hår på jurene ca tre ganger per år.

De er nå i gang med et nytt prosjekt. De holder på å bygge ammekufjøs. Det blir en kaldfjøs med gjødselrenne og talle. De har god tilgang på halm fra nabogårdene.

Andre ting

Turen var planlagt av Norsk Landbruksrådgivning Trøndelag på oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland.

Plantegninger ble kopiert opp og delt ut på bussen. Planene ble gått gjennom før vi ankom gårdene. Gjennomgang og en meningsutveksling på bussen etter gjennomførte besøk.

Gårdene vi besøkte fikk en liten oppmerksomhet fra oss som takk for at de tok så godt imot oss: Salt fra Saltstraumen, kaffe fra bønner i byen og ost fra Kjerringøy.

Program:

**Norsk
Landbruksrådgiving**

FOLKEFJØSET – smartere – enklere – billigere

Ombygging til løsdrift, breddeutvidelse av båsfjøs, Roan, Sør- Trøndelag

Besøk fra Nordland, 10. – 12. oktober, 2017
19 stk. deltakere fra Nordland.

Program

Overnatting 10. – 11. oktober:

Bårdshaug Herregård, Orkanger, v/ Kristine Rian

Overnatting 11. – 12. oktober:

Husfrua Gårdshotell, Inderøy

Busselskap:

Orklareiser, Orkanger, tlf. 909 98 775

Tirsdag 10. oktober

Reiseleder Per Olav Skjølberg

12.00 Avreise Trondheim Lufthavn, Værens

12.45 Ole Otterstad, Skaun

Ombygd og påbygd driftsbygning, 40 mjølkekyr, mjølkerobot.

14.30 Lunch, Rosenvik, Orkanger (21 stk. deltakere)

-
- 16.00 Eivind Kvakland, Orkdal. Ombygd og påbygd driftsbygning, 40 mjølkekyr, mjølkerobot.
 - 18.00 Innkvartering Bårdshaug Herregård
 - 19.00 Historisk orientering og omvisning Bårdshaug Herregård, Orkdal
 - 20.00 Middag og sosialt samvær

Onsdag 11. oktober

Reiseleder Per Olav Skjølberg

Ivar Vatn deltar på kvelden

- 07.00 Frokost
- 08.00 Avgang Bårdshaug Herregård
- 09.00 Kristin og Ola Lund, Meldal
Ombygd og påbygd driftsbygning gjennomført,
35 mjølkekyr, mjølkestall, fiskebein
- 10.15 Ola Bjørkøy, Meldal

Ombygd og påbygd driftsbygning, 39 mjølkekyr, mjølkestall, tandem
- 11.30 Lunch i Å- Stua, Å i Meldal
- 14.30 Åge Breiset, Malvik
Ombygd og påbygd bygning, ca. 35 mjølkekyr, mjølkerobot
- 17.30 Ankomst Husfrua, Inderøy
- 18.15 Miniseminar – "Fra fjøsdrøm til drømmefjøs – moderate og kostnadseffektive utbygginger for mjølke- og kjøttproduksjon på storfe"
- 20.30 Middag og sosialt samvær Husfrua, Inderøy

Torsdag 12. oktober

Reiseleder Ivar Vatn

- 07.30 Frokost
- 08.30 Avreise Husfrua, Inderøy
- 09.00 Ingrid og Ottar Melhus, Inderøy. Ombygd og påbygd driftsbygning, ca 35 mjølkekyr, mjølkerobot
- 10.30 Solfrid og Arne Reitan, Inderøy. Ombygd og påbygd driftsbygning, ca 35 mjølkekyr, mjølkerobot
- 12.00 Lunch Husfrua, Inderøy
- 13.30 Lise og Per Magnus Verdal, Inderøy. Ombygd og påbygd driftsbygning, ca 40 mjølkekyr, mjølkerobot
- 16.00 Ankomst Trondheim Lufthavn, Værenes

Deltakerliste studietur

Navn	Kommune
Eirik Wallstad	Sortland
Lill Eivor Kroken	Flakstad
Nina Bentzen	Lurøy
Torgeir Nordås	Lurøy
Sigfred Helge Nilsen	Tjeldsund
Oddbjørn Andersen	Vestvågøy
Paul Birger Hansen	Brønnøy
Hans-Arne Otting	Leirfjord
Bente Storrø	Leirfjord
Jørgen Myrvang	Brønnøy
Vibeke Solbakk	Fauske
Ronny Skundberg	Fauske
Jøran Dahl-Johansen	Sortland
Malin Hansen Frydenlund	Brønnøy
Hilde Mosheim Pedersen	Vefsn
Jan-Arne Åsjord	Bodø
Magne Totland	Bodø
Toril Austvik	Tverlandet
Per Olav Skjølberg	
Ivar Vatn	